

fundacja instytut
CYBERBEZPIECZEŃSTWA

Fałszywe zbiórki pieniędzy jako oszustwa internetowe

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

Fałszywe zbiórki pieniędzy to oszustwa internetowe, które zyskały na popularności po wybuchu wojny w Ukrainie, kiedy Polacy wykazali się ogromną chęcią i gotowością do niesienia pomocy uchodźcom. Wiele fikcyjnych zbiórek pojawiło się także po trzęsieniu ziemi w Turcji i Syrii. Wykorzystując emocjonalny języki wstrząsające historie naciągacze skłaniają ludzi do wpłacenia pieniędzy na pomoc poszkodowanym. Często podszywają się także pod wiarygodne strony. Przed dokonaniem wpłaty na pomoc w ramach danej zbiórki najważniejsze jest jej wcześniejsze zweryfikowanie.

Fałszywe zbiórki pieniędzy wykorzystujące wojnę w Ukrainie

Kiedy w lutym 2022 roku Rosja dokonała niesprowokowanej, pełnoskalowej agresji zbrojnej na Ukrainę, do Polski przybyło wielu uchodźców uciekających przed wojną. Polacy wykazali się ogromną hojnością oraz chęcią do udzielenia pomocy Ukraińcom, zarówno tym, którzy uciekli z kraju, jak i tym, którzy w nim pozostali. Na wielu stronach internetowych ruszyły akcje pomocowe, a dużo organizacji i setki tysięcy ludzi włączyło się w zbieranie produktów niezbędnych dla uchodźców. W internecie ruszyło zaś wiele zbiórek pieniędzy. Zebrane kwoty przeznaczono przede wszystkim na pomoc humanitarną dla uchodźców i ewakuację ludzi z Ukrainy, artykuły pierwszej potrzeby – jedzenie, leki, odzież, pampersy, środki

higieniczne, koce – czy wsparcie psychologiczne. Część zbiórek miała na celu pomoc Ukraińcom, którzy pozostali w swoim kraju, w tym żołnierzom walczącym z najeźdźcą. Za zebrane pieniądze kupowano i wysyłało asortyment medyczny i opatrunkowy, apteczki i żywność. Celem innych zbiórek była pomoc dla zwierząt w Ukrainie. W tym przypadku zebrane środki przeznaczano na bezpieczne schronienie dla nich, leki, karmę, smycze, miski, pośłania czy transportery do przewozu zwierząt. Wspomagano także schroniska działające w Ukrainie.

Ogromna chęć niesienia pomocy, którą wykazywali Polacy w związku z wybuchem wojny, została wykorzystana także do oszustw internetowych, polegających na tworzeniu

fałszywych zbiórek pieniędzy¹. Oszuści zakładali je i zapewniali, że prześlą zebrane środki na pomoc Ukrainie. W rzeczywistości jednak wyłudzały pieniądze. Po wybuchu wojny powstało wiele ziórek, przez co łatwiej było wprowadzić w błąd osoby pomagające. Wojna okazała się sprzyjającą okazją do oszustw także dlatego, że do udzielenia wsparcia gotowych było w jednym czasie bardzo dużo ludzi. Tego

typu oszustwa co prawda miały miejsce wcześniej, ale na mniejszą skalę. Tworzono wówczas zbiórki pieniędzy np. na leczenie fikcyjnego dziecka, wykorzystując do tego znalezione w internecie zdjęcia, mające potwierdzać prawdziwość danej zbiórki². W innych przypadkach oszuści fałszowali dokumentację medyczną i podszywali się pod chorą osobę, która potrzebuje pieniędzy na drogą leczenie.

Fałszywe zbiórki pieniędzy na pomoc poszkodowanym w Turcji i Syrii

Na początku lutego bieżącego roku na terytorium Turcji oraz Syrii miało miejsce trzęsienie ziemi o sile 7,8 w skali Richtera. W jego wyniku zginęło ponad 50 tys. osób, a około 264 tys. mieszkań w Turcji zostało zniszczonych³. Wiele osób wciąż uważanych jest za zaginionych. Podobnie jak w przypadku wojny w Ukrainie, po tym wydarzeniu w internecie powstały liczne zbiórki pieniędzy mające na celu nieść pomoc poszkodowanym. Do najważniejszych rzeczy po-

trzebnych Turcji należą ciepła odzież, koce, pościel, grzejniki, namioty, materace, śpiwory, grzejniki, termosy czy latarki.

Także ta sytuacja jest wykorzystywana przez oszustów internetowych, którzy za pomocą fałszywych ziórek starają się wyłudzać pieniądze. Robią to zwłaszcza za pośrednictwem Twittera i PayPala. Serwis Bleeping Computer zidentyfikował wiele fałszywych profili na Twitterze, które często odsyłają do stron umożliwiających

- 1 Uwaga na fałszywe zbiórki pieniędzy, Policja Śląska, <https://slaska.policja.gov.pl/kat/informacje/ogloszenia/237853,Uwaga-na-falszywe-publiczne-zbiorki-pieniedzy.html>.
- 2 Oszuści żerują na dobroci. Trzeba uważać, na jakie zbiórki wpłacamy pieniądze, Money.pl, 10 V 2022r., <https://www.money.pl/pieniadze/oszusci-zeruja-na-dobroci-trzeba-uwazac-na-jakie-zbiorki-wplacamy-pieniadze-6766998906923808a.html>.
- 3 Turkey-Syria death toll tops 45,000; three found alive 13 days after quakes, France24, 18 II 2023r., <https://www.france24.com/en/middle-east/20230218-turkey-syria-death-toll-tops-45-000-three-found-alive-13-days-after-quakes>.

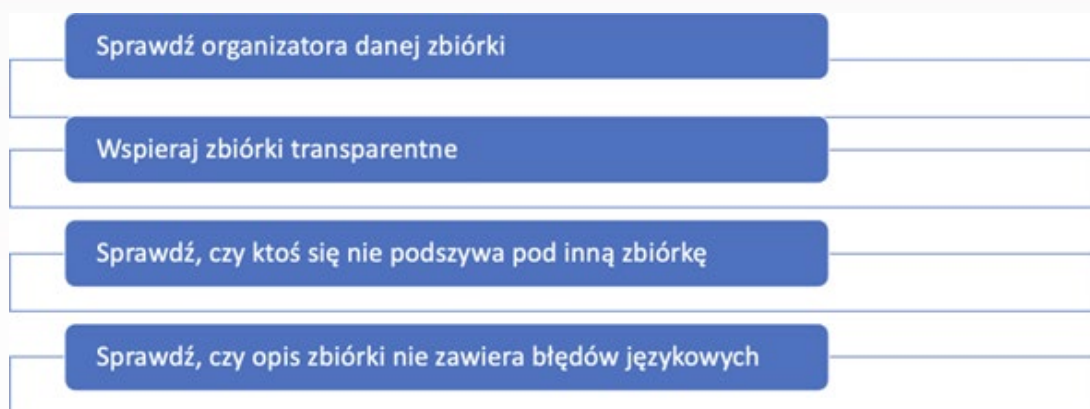
wpłaty przez usługę PayPal⁴. Posługując się emocjonalnym językiem, oszuści starają się oddziaływać na ludzi i zachęcać ich do wpłacania środków na pomoc osobom poszkodowanym w wyniku trzęsienia ziemi.

Wstrząsające zdjęcia i poruszające historie usypiają czujność ludzi. Ponadto oszuści podszywają się także pod wiarygodne profile ze zbiórkami pieniędzy.

Jak uniknąć fałszywych zbiórek?

Fałszywe zbiórki pieniędzy są wyjątkowo szkodliwe, ponieważ przeznaczone na nie pieniądze mogłyby trafić do osób rzeczywiście potrzebujących pomocy. Ponadto świadomość, że pieniądze trafiły do oszustów, może zniechęcać ludzi do pomocy. Najważniejsze w tym kontekście jest weryfikowanie wiarygodności poszczególnych zbiórek.

niem zgromadzonych środków. W odniesieniu do pomocy Ukrainie można skorzystać z rządowej strony pomagamukrainie.gov.pl, na której znajduje się spis wiarygodnych inicjatyw⁵. Weryfikując zbiórkę lub organizację, warto sprawdzić, czy w rzeczywistości ktoś się nie podszywa pod dany podmiot. Podrobione strony internetowe mogą wyglądać bardzo podobnie do rzeczywistych,

Przede wszystkim należy sprawdzić, kto jest ich organizatorem. Warto wspierać zaufane organizacje pomocowe, które są transparentne w działaniu oraz w rozlicza-

niem, dlatego należy dokładnie przyjrzeć się adresowi danej strony. Fałszywe zbiórki pieniędzy mogą także zawierać w opisie błędy językowe.

4 A. Sharma, *PayPal and Twitter abused in Turkey relief donation scams*, Bleeping Computer, 9 II 2023r., <https://www.bleepingcomputer.com/news/security/paypal-and-twitter-abused-in-turkey-relief-donation-scams/>.

5 Strona internetowa, pomagamukrainie.gov.pl.

Podsumowanie

Wojna w Ukrainie oraz trzęsienie ziemi w Turcji i Syrii pokazały, że oszuści internetowi, bazując na ludzkim nieszczęściu oraz chęci niesienia pomocy dla osób poszkodowanych, mogą wyłudzać pieniądze za pomocą fałszywych zbiórek internetowych. Wykorzystują oni poruszające historie, aby skłonić ludzi do przekazania środków. Przed udzieleniem pomocy Ukraińcom albo osobom poszkodowanym w wyniku trzęsienia ziemi, warto najpierw zweryfikować daną

zbiórkę. Należy także pamiętać, że każde kolejne wydarzenie, w związku z którym ludzie będą wykazywać chęć okazania wsparcia, może prowadzić do powstawania fałszywych zbiórek pieniędzy. Oszuści często podszywają się pod strony wiarygodne, więc istotne jest sprawdzenie, czy przekazujemy pieniądze na odpowiedni cel. Jednocześnie pojawia się konieczność ścigania i karania oszustów, którzy wyłudniają pieniądze, wykorzystując ludzkie tragedie.

Źródła

Oszuści żerują na dobroci. Trzeba uważać, na jakie zbiórki wpłacamy pieniądze, Money.pl, 10 V 2022 r., <https://www.money.pl/pieniadze/oszuscizzeruja-na-dobroci-trzeba-uwazac-na-jakiezbiorki-wplacamy-pieniadze-6766998906923808a.html>.

Sharma A., PayPal and Twitter abused in Turkey relief donation scams, Bleeping Computer, 9 II 2023 r., <https://www.bleepingcomputer.com/news/security/paypal-and-twitter-abused-in-turkey-relief-donation-scams/>.

Strona internetowa, pomagamukrainie.gov.pl.

Turkey-Syria death toll tops 45,000; three found alive 13 days after quakes, France24, 18 II 2023 r., <https://www.france24.com/en/middle-east/20230218-turkey-syria-death-toll-tops-45-000-three-found-alive-13-days-after-quakes>.

Uwaga na fałszywe zbiórki pieniędzy, Policja Śląska, <https://slaska.policja.gov.pl/kat/informacje/ogloszenia/237853,Uwaga-na-falszywe-publiczne-zbiorki-pieniedzy.html>.

www.instytutcyber.pl

fundacja instytut
CYBERBEZPIECZEŃSTWA

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

FUNDUSZ
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”